

سه راه جبران کسری بودجه

در تدوین بودجه سال آینده، به دنبال این هستیم کسری بودجه را از طریق کم کردن هزینه‌های غیرضروری دولت، استفاده بهینه از منابع و نیز افزایش درآمدها به حداقل برسانیم. به گزارش تسنیم، سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی کسری بودجه را ریشه اصلی تورم در کشور دانست و گفت: در تدوین بودجه سال آینده، به دنبال این هستیم کسری بودجه را از طریق کم کردن هزینه‌های غیرضروری دولت، استفاده بهینه از منابع و نیز افزایش درآمدها به حداقل برسانیم.

هشدار سازمان بازرسی به وزارت کشاورزی

سازمان بازرسی در نامه‌ای به وزارت جهاد کشاورزی، نسبت به برخی مشکلات واحدهای تولیدی در فرآیندهای توزیع و فروش نهاده‌های دامی هشدار داد. به گزارش تسنیم، احمد اسدیان، معاون نظارت و بازرسی امور تولیدی سازمان بازرسی با اشاره به بروز برخی ایرادها و مشکلات متعدد در فرآیندهای توزیع و فروش نهاده‌های دامی در سامانه بازارگاه نهاده‌های کشاورزی، تأکید کرد: این معضلات در ماه‌های اخیر منجر به اختلال در روند تأمین نهاده‌ها و ایجاد وقفه در چرخه تولید محصولات پروتئینی و نازضاتی گسترده واحدهای تولیدی اعم از دامداران و مرغداران شده است. اسدیان در ادامه عدم حمل و تحویل به موقع نهاده‌های دامی فروخته شده از سوی واردکنندگان را یکی از مهمترین مشکلات دانست و افزود: برخی از واردکنندگان عمده، پس از فروش نهاده‌های دامی از طریق سامانه بازارگاه، بنابه دلایل مختلف از جمله، مشکلات ترخیص و مسائل حمل و نقل از حمل و تحویل به موقع نهاده‌های دامی به واحدهای تولیدی خودداری کرده‌اند.

دلایل نابسامانی در عرضه نهاده‌های دامی

نابسامانی یا کمبودهای مقطعی در عرضه نهاده‌های دامی در کشور ناشی از خشکسالی، محدودیت در تخصیص ارز و ضعف در روند نظارت بر توزیع نهاده‌ها است. به گزارش ایلنا، مجید حسینی‌مقدم، مدیرکل بازرگانی داخلی وزارت جهاد کشاورزی، با اشاره به افزایش نیاز کشور به واردات برخی از محصولات اساسی گفت: محدودیت در تأمین ارز و کاهش تقریباً ۱۰۰ درصدی بودجه مصوب برای طرح‌های مقابله با خشکسالی نسبت به سال‌های گذشته، تهدیدی جدی برای امنیت غذایی است. مدیرکل بازرگانی داخلی وزارت جهاد کشاورزی، با تأکید بر آنکه کاهش ۴۰ درصدی بارندگی در سال جاری نسبت به سال‌های گذشته، تأثیر چشمگیری بر کاهش تولید محصولات کشاورزی و تأمین علوفه دام داشته، افزود: نیاز آبی بخش کشاورزی کشور حدود ۷۱ میلیارد مترمکعب برآورده می‌شود که با تأمین خشکسالی، حداقل ۱۰ میلیون تن علوفه مرتعی از بین رفته است.

عکس: Bloomberg

مقاومت در برابر جنگ تجاری

چرا اقتصاد جهانی با وجود تعرفه‌های سنگین آمریکا همچنان در حال رشد است؟

فاطمه لطفی

مترجم و روزنامه‌نگار

اقتصاد جهان تقریباً به همان سرعتی که قبل از شروع سیاست تعرفه‌های دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، رشد می‌کرد، در حال رشد است. این نقطه عکس اکثر پیش‌بینی‌های اقتصاددانان و سیاستمداران جهان بود از احتمال به محاق رفتن تجارت و اقتصاد جهان به دلیل اعمال تعرفه‌ها. چرا چنین اتفاقی افتاد و چرا این پیش‌بینی‌ها و هشدارها به حقیقت نپیوست؟

شش ماه پیش، دونالد ترامپ تهدیدات خود علیه اقتصاد جهان را عملی کرده و در «روز آزادی» با اعمال تعرفه‌های بسیار گسترده بر واردات، جنگ تجاری بی‌سابقه‌ای را آغاز کرد. این تهدیدات هراس از رکود اقتصادی را بر جان شرکت‌ها و سرمایه‌گذاران انداخت. همه چیز نشان از یک فاجعه داشت و نوسانات بازارهای مالی از رکود اقتصادی خبر می‌دادند. نتیجه همه این هراس‌افکنی‌ها این بود که اعتماد مصرف‌کنندگان آمریکایی به شدت کاهش یافت و برخی از معیارهای رشد اقتصادی نیز به همین ترتیب سقوط کردند.

با این حال امروز شاهدیم حتی با وجود اینکه آمریکا و چین با یکدیگر به شدت درگیر هستند، اثرات «روز آزادی» حداقل فعلاً کمتر از آن چیزی است که پیشتر پیش‌بینی می‌شد.

▼ اعداد و ارقام جهانی چه می‌گویند؟

شاخص «فعالیت جاری» (current-activity) که بانک گلدمن ساکس تهیه کرده نشان می‌دهد که پس از رکود در بهار، اقتصاد جهانی تقریباً به همان سرعت قبل از روی کار آمدن ترامپ در حال رشد است.

شاخص دیگری وجود دارد به نام شاخص PMI یا شاخص مدیران خرید (Purchasing Managers' Index) که یکی از مهم‌ترین داده‌های اقتصادی است که مسیر اصلی اقتصاد را در بخش‌های تولیدی و خدماتی مشخص می‌کند. این داده به طور خلاصه نشان می‌دهد که آیا شرایط بازار در حال انبساط است، ثبات دارد یا در حال انقباض است.

آمارهای جهانی نشان می‌دهند شاخص مدیران خرید جهانی جی‌پی‌مورگان قوی به نظر می‌رسد: در ماه اوت به بالاترین حد خود در ۱۴ ماه گذشته رسید.

از طرفی بر اساس برآوردهای فدرال رزرو آتلانتا در سه ماهه سوم سال ۲۰۲۵، تولید ناخالص داخلی آمریکا با نرخ سالانه ۳/۹ درصد رشد داشته که به معنی عملکردی قوی است؛ در حالی که تقریباً همه انتظار دارند که سه ماهه چهارم ضعیف‌تر باشد.

بر اساس گزارشی که اکونومیست منتشر کرده در میان تمامی این آمار تنها یک کشور عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)، یعنی فنلاند، در رکود است. در ماه آوریل، اقتصاددانان پیش‌بینی‌های خود را برای رشد اقتصادی جهانی در سال ۲۰۲۵ به ۲/۲ درصد کاهش دادند. اکنون اجماع بر سر ۲/۶ درصد است، یعنی همان مقداری که در ابتدای سال بود.

به‌باور اکونومیست اقتصاد جهانی به این دلیل خوب عمل می‌کند

که جنگ تعرفه‌ای ترامپ کمتر از حد انتظار ویران‌کننده بوده است. سیاست‌های او در ماه آوریل حاکی از آن بود که تعرفه‌های گمرکی آمریکا به طور موثر تنها ۲۸ درصد افزایش می‌یابد. اما در حال حاضر واردات این کشور با مالیاتی کمی بیش از ۱۰ درصد مواجه هستند. با این حال این نشریه هشدار می‌دهد این شرایط مطلوب ممکن است به پایان برسد: ترامپ می‌تواند هر لحظه تعرفه‌های جدیدی وضع کند. اما فعلاً بازارهای مالی احتمال می‌دهند که این حرکت اقتصادی ادامه خواهد داشت.

و پس از سه‌ماهه دوم سال که در آن سود شرکت‌های جهانی نسبت به سال گذشته ۷ درصد رشد کرد، حالا سرمایه‌گذاران انتظار دارند درآمد شرکت‌ها برای سه‌ماهه سوم امسال هم مناسب باشد. شاخص MSCIACWI، شاخص سهام جهانی که عملکرد سهام را در بازارهای توسعه‌یافته و نوظهور اندازه‌گیری می‌کند، در بالاترین سطح خود قرار دارد. در طول رونق اقتصادی، شرکت‌های «چرخه‌ای» (شرکت‌هایی که با وضعیت اقتصادی جهان بالا و پایین می‌شوند، وقتی اقتصاد قوی است، پول بیشتری به دست می‌آورند و وقتی اقتصاد کند می‌شود، پول کمتری به دست می‌آورند) معمولاً از شرکت‌های «دفاعی» (شرکتی که فروش و درآمد آن در دوران رونق و رکود اقتصادی نسبتاً پایدار می‌ماند) که محصولاتی را ارائه می‌دهند که مردم در هر اقلیمی به آن نیاز دارند، عملکرد بهتری دارند.

اکونومیست خبر داده که درست بر عکس ماه آوریل، حالا قیمت سهام شرکت‌های چرخه‌ای جهانی در حال افزایش است. علاوه بر این آمارهای جهانی نشان می‌دهند که وحشت اولیه از اعمال تعرفه‌ها حالا کمتر از آنچه در ابتدا به نظر می‌رسیدند، ترسناک هستند. یکی از نگرانی‌های این بود که هزینه‌های سرمایه‌گذاری هوش مصنوعی، به‌ویژه در مراکز داده، اگر سرمایه‌گذاران را نسبت به این فناوری بی‌تفاوت کند، فاجعه‌ای را رقم خواهد زد.

این استدلال به‌ویژه در آمریکا مهم‌تر بود، چون در این کشور سرمایه‌گذاری در تجهیزات و نرم‌افزار پردازش اطلاعات (IPES) در طول سال گذشته حدود ۴۰ درصد از رشد تولید ناخالص داخلی واقعی را به خود اختصاص داده است. با این حال، حداقل دوسوم IPES هیچ ارتباطی با هوش مصنوعی ندارد.

دومین نگرانی مربوط به مشاغل بود. رشد اشتغال در آمریکا کند شده و ترس از بیکاری ناشی از هوش مصنوعی را افزایش داده است. اما سرعت آن بر عکس پیش‌بینی‌ها خیلی زیاد نیست. مطالعه جدیدی توسط آزمایشگاه بیل نشان می‌دهد که بازار کار از زمان انتشار ChatGPT اختلال قابل توجهی را تجربه نکرده است.

در خارج از آمریکا هم شواهد چندانی از کاهش اشتغال وجود ندارد. در نیمه اول سال سایر کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)، مطابق با هنجار سال‌های قبل از همه‌گیری بیماری کرونا، ۳ میلیون شغل ایجاد کردند. اکونومیست معتقد است اگر امروز بازار کار آمریکا ضعیف است، احتمالاً عوامل خاصی مانند سرکوب مهاجرت توسط دولت ترامپ مقصر هستند نه تعرفه‌ها.

و نگرانی سوم مربوط به شاخص اعتماد مصرف‌کنندگان است. اگر چه امروز این شاخص در آمریکا از پایین‌ترین سطح خود در ماه‌های آوریل و مه افزایش یافته است، اما همچنان بسیار پایین‌تر از

سطح قبل از شیوع کروناست.

وضعیت در دیگر کشور تنها کمی بهتر است. معیار جهانی عدم قطعیت سیاست‌های اقتصادی همچنان بالاست. جست‌وجوهای گوگل برای عبارت «تعرفه‌ها» هم نشان می‌دهد که سیاست‌های ترامپ هنوز بر مردم سنگینی می‌کند. برخی دیگر نگرانند که سقوط بازار سهام هوش مصنوعی، مردم را بدیختر کند.

اما اقتصاددانان عموماً بر این باورند که ناامیدی حاکی از کندی اقتصادی است. با این حال شش ماه پس از تعرفه‌های «روز آزادی» اگر عدم قطعیت بالا قرار بود چنین تأثیری داشته باشد، مطمئناً باید تاکنون شاهد نشانه‌های آن می‌بودیم. اکونومیست باور دارد اقتصاد جهانی به طرز چشمگیری در برابر «بحران‌ها» مقاوم شده است.

جدیدترین گزارش مجمع جهانی اقتصاد هم نشان می‌دهد که اقتصاد جهانی در حال وفق دادن خود با چشم‌اندازی است که با اقدامات سیاستی جدید تغییر شکل داده شده است و به لطف توافقات و بازتنظیم‌های بعدی تعرفه‌ها، برخی از افراط‌های موجود در سیاست‌های تعرفه‌ای تعدیل شده‌اند.

مجمع جهانی اقتصاد در گزارش «چشم‌انداز اقتصاد جهان» می‌نویسد که فضای کلی اما همچنان بی‌ثبات است و عوامل موثری که از فعالیت اقتصادی در نیمه اول سال ۲۰۲۵ پشتیبانی می‌کردند در حال محو شدن هستند. یکی از این عوامل موفت قراردادهایی هستند که پیشتر منعقد شده بودند اما تاریخ این قراردادهای رو به اتمام است. در نتیجه پیش‌بینی‌های رشد جهانی در آخرین گزارش «چشم‌انداز اقتصادی جهان» (WEO) نسبت به گزارش ماه آوریل ۲۰۲۵ به سمت اعداد بالاتر اصلاح شده‌اند، اما همچنان نسبت به پیش‌بینی‌های قبل از تغییر سیاست‌های تعرفه‌ای، ارقامی نزولی را نشان می‌دهند.

اعداد پیش‌بینی شده مجمع جهانی اقتصاد با اعداد اکونومیست اختلافاتی اساسی دارد. مجمع جهانی اقتصاد پیش‌بینی می‌کند رشد جهانی از ۳/۱۳ درصد در سال ۲۰۲۴ به ۳/۲۲ درصد در سال ۲۰۲۵ و ۳/۱ درصد در سال ۲۰۲۶ کاهش یابد، در حالی که اقتصادهای پیشرفته حدود ۱/۵ درصد و اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه کمی بالاتر از ۴ درصد رشد خواهند داشت.

به‌باور مجمع جهانی اقتصاد، این بازارهای نوظهور هستند که در سال‌های اخیر انعطاف‌پذیری قابل توجهی در برابر شوک‌های ریسک‌گریز نشان داده‌اند. کشورهایی که چارچوب‌های قوی‌تری دارند، با بده‌بستان‌های سیاستی آسان‌تری روبه‌رو هستند و در موقعیت بهتری برای عبور از دوره‌های ریسک‌گریزی قرار دارند. در مقابل، اقتصادهایی با چارچوب‌های ضعیف‌تر، در صورت تأخیر در انقباض پولی، به‌ویژه هنگامی که فشارهای قیمتی مداوم ظاهر می‌شوند، در معرض خطر از بین رفتن انتظارات تورمی و زیان‌های بیشتر تولیدفراری می‌گیرند.

▼ اعداد و ارقام اقتصادی آمریکا چه می‌گویند؟

بر اساس آنچه که آمارهای ایالات متحده نشان می‌دهند اکنون اقتصاد با نرخ تقریباً ۴ درصد در حال رشد است. بیکاری در مقایسه با گذشته نرخ پایینی دارد، تورم هنوز زیر ۳ درصد است و پیش‌بینی می‌شود که تعرفه‌ها بیش از ۴۰۰ میلیارد دلار در سال درآمد برای ایالات متحده ایجاد کنند.